

«تحلیل و بررسی مطالعات امنیت اجتماعی ایران در سه حوزه ایرانی، اسلامی و مدرنیته»

دکتر حمید سجادی^۱

چکیده

امنیت اجتماعی به معنای «اطمینان خاطر افراد و گروه‌های مختلف اجتماعی نسبت به حفظ موجودیت، ارزش‌ها و هویت خود در برابر مخاطرات ناشی از تحولات عادی و تحرکات عمدی» (سند راهبردی مرکز مطالعات جامعه و امنیت، ۱۳۹۲: ۹)، حلقه واسط امنیت فردی و امنیت ملی است. اختلال در امنیت اجتماعی، پیامدها و بازتاب‌های خطرناکی برای کلیت نظام اجتماعی دارد و درست به همان‌گونه ارتقاء شاخص‌های آن، وجهی پایدارتر به امنیت می‌بخشد. نقد و بررسی آثار تولید شده در حوزه امنیت اجتماعی در ایران به منظور بسط نظری و ارائه تفسیری جامع‌تر از مفهوم امنیت اجتماعی، اهمیت اساسی دارد. بویژه اینکه تنوع نتایج و یافته‌های پژوهشها در حوزه مفهوم امنیت اجتماعی ایران و تمرکز هر یک از تحقیقات بر یک بعد خاص، که قاعدتا امکان دربرگیرندگی تمامی دغدغه گروه‌های اجتماعی و اقشار جامعه وسیع ایرانی را در حوزه امنیت اجتماعی ندارد، نیاز به شیوه‌ای که بتواند بررسی سازمان یافته‌ای از تحقیقات این حوزه انجام دهد و نتایج تحقیقات در حوزه امنیت اجتماعی را در قالب تفسیری جامع‌تر ارائه کند، ضروری است. از این رو در پژوهش حاضر به منظور شناخت بهتر و درک عمیق‌تر و نهایتاً ارائه تفسیری جامع‌تر از مقوله امنیت اجتماعی، با بکارگیری روش فراترکیب، به تفسیر و ترکیب یافته‌های بدست آمده در پژوهشهای حوزه امنیت اجتماعی در ایران پرداخته می‌شود. تمرکز متون اصلی امنیت اجتماعی بر هویت به عنوان محور اصلی و انسجام بخش جامعه است. این مهم در مطالعات امنیت اجتماعی در جامعه چند لایه هویتی ایران (ایرانی-اسلامی و مدرن) تعریفی بسط یافته است، هرچند هر کدام از تحقیقات و متون امنیت اجتماعی هر یک در حوزه‌ای خاص محدود شده است. با این حال رسیدن به مفهومی که دغدغه امنیتی تمامی جامعه را در خود داشته باشد نیازمند ارائه تفسیری جامع‌تر از این مفهوم است که در پرتو روش فراترکیب دستیابی به این مهم پی‌گیری می‌شود.

^۱ عضو هیئت علمی گروه پژوهشی جامعه و امنیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی